

PERTENEDU A LA BIBLIOTECA DEL SENEC BARCELONA

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

Número 2260

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 30 de juny de 1922

ELS ACTES DE LA «LLIGA»

—Vaja, home, assenta't! No dubtis més.

—Demà m'afeitaràs!

"SWAN"

OMPLE SAFETY
PLE AUTOMATICAMENT

Barcelona 30 de juny de 1922

El meu bon «papà»
fa servir una pluma,
cinc anys que la té
i encara li dura;
li vaig preguntar
de quina marca era,
—"SWAN"—em va dir,
que van de primera.

DESDE 22'50 Ptas.

EN LES PRINCIPALS PAPERERIES

MABIE TODD & CO L^{TD}. - FAB^{RY} 133-135 OXFORD ST. LONDRES
AGENT G^{RA} HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

Del 19 al 30 de juny

Grandiosa exposició i venda
d'articles per a taula, cuina i regal

Preus baratíssims durant els dies d'exposició, en els articles següents:

Aigües per a tocador, sabons, colònies, quines, polvos, esponges, rellotges or, plata, cer i níquel per a butxaca, despertadors i reguladors, capses pintura a l'oli, aquarel·la i pastel, cavallets, tubos i pastilles de color, estoigs compassos, regles, papeleria, etc. Gavineria, coberts d'alpaca, metall blanc, platejat i plata de llei, vasos, botelles Termes, cantimplors, cistelles per a berenars, mosquiteres, hamaques, caça-mosques, neveres i geladores, banyeres, dutxes, estoretes per a bany, aparells parlants de totes marques i les últimes novetats en discs, mundos, maletes, maletins, sombrereres, necessers llimpiesa, plumes estilogràfiques, cristalleria del país, bacarat bohemí, belga i de Nancy, serveis llosa de totes classes, porcelanes de Sevres i Limoges, llits llautó, gàbies, plateria, serveis cafè, tè, entremesos, biscotxeres, mantequeres, formatgeres, bandeges i una grandiosíssima varietat d'articles.

SASTRERIA A MIDA

Gèneres de moda. Talladors de primer ordre. Preus barats

Barrets de palla des de DUES pessetes

Últimes novetats en vestits i sombreros per a senyora i nen

NEVERES I GELADORES

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
DE ESTIU
1922

Exposició permanent de les últimes novetats

Trajos a mida des de 115 pessetes

Gabardines » » 90 »

Immens assortit en gèneres del País i anglesos

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i

Parlament, 17

BARCELONA

VENDES AL
COMPTAT I A PLAÇOS

Els llits de metall daurat

fan dormir amb tranquil·litat

No deixin de visitar
l'Exposició els dies festius

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

ALCALDE DE BARRI

El Diluvió ha tingut, amb un petit solt, un gran èxit. Se titulava el solt «Un rasgo del alcalde», i en ell s'anunciava que el senyor marquès d'Allella havia indicat a la Junta de Museus que l'inscriguessin en la subscripció per a *La Vicarí* amb el doble de la quantitat més crescuda. El comte de Güell s'hi havia subscrit per 5,000 pessetes. El senyor marquès d'Allella s'hi subscribia per 10,000 pessetes.

Era un gest de gran senyor i de gran alcalde. Era senyalar a tots els ciutadans, i sobre tot an els seus, an els rics, la via de les cíviques magnificències. Era desmentir a tots els maliciosos que somreien quan sentien a dir que el senyor marquès d'Allella havia estat portat a l'alcaldia en calitat d'home ric i elegant. Doncs, ni gest, ni pessetes. No ja les 10,000 pessetes de la broma d'*El Diluvió*. Ni una, ni mitja, ni un ral, ni un cèntim. El lloc destinat en la subscripció a la firma de l'alcalde, està en blanc...

—Deu ésser un oblit—diem a un regidor.

I el regidor ens respon:

—I ca! Com alcalde va convocar la reunió de presidents de centres recreatius i d'altres personalitats, per a iniciar la subscripció. Els va convocar l'alcalde, però no'ls va presidir, perquè la presidència devia encapsalar, naturalment, la subscripció de la ciutat.

Nosaltres, escoltant al regidor, recordàrem que en una casa amiga—en el Saló Reig per a més concreta precisió,—a l'entrar un dels obrers i posar a la llista de subscripció una pesseta, li digueren:

—Vostè l'estrena.

—Així en posaré dues—respongué l'obrer.

Aquest obrer, després de pagar un deure de ciutadania, pagava l'honor d'unes primícies. Ell era el primer en obrir una llista dispersa i caiguda en un Saló d'Exposicions. Guanyava un jornal de cinquanta pessetes setmanals i en posava dues. Si aquest obrer hagués estat alcalde ¿no hauria estat real la nova apòcrifa d'*El Diluvió*? ¿No hauria tingut l'orgull d'en-

capsalar la subscripció des de Casa la Ciutat amb deu mil pessetes, essent marquès i batlle, com l'inicià amb dues pessetes, essent un obrer humil?

Presidint el Comitè d'Auxili als Russos, En Martínez Domingo, encara alcalde, va sentir que els seus companys de junta no disposaven de diners per a la propaganda:

—Comptin, des d'ara, amb cinc centes pessetes meves.

Eren un donatiu cordial que no tenia de figurar en cap llista, que ningú havia de saber, que restava al marge de lo que després afegiria a la subscripció general. I no ho feia pas com a alcalde, sinó com a senzill ciutadà. Bé és veritat que En Martínez Domingo és, per a nosaltres, el primer «gentleman» de Barcelona. «Es perfecte—ens deia un dia En «Xenius».—Seria l'exacte lord major de Londres».

El Diluvió havia de completar la broma amb una nova subscripció, suplementària de la de *La Vicarí*. Una subscripció per a reunir les imaginàries 10,000 pessetes de l'alcalde, que podrien integrar els seus electors, els empleats municipals i els trenta dos regidors que'l votaren per a l'alcaldia.

PARADOX

A CAU D'ORELLA

Els que ho saben tot

Quan un periodista arriba a una penya, a una oficina, a un magatzem, o a una senzilla família, desseguida sent que li diuen:

—Aviam, ja que'ls periodistes ho saben tot.

Generalment el periodista, no sap més que lo que porta el diari. Els únics que saben alguna cosa, són els reporters, però aquests no saben més que les notes del govern civil i de Cà la Ciutat.

El dia de la mort d'En Rathenau, cap dels nostres diaris li va dedicar ni una ratlla a l'endemà. Com que el diari no precisava, molts acudiren als periodistes:

—Home, vostè que és periodista ¿qui era, en resum, En Rathenau?

El periodista vacilava, com un estudiant a exàmens:

—Doncs En Rathenau, era,... era...

No se'n treia l'aigua clara. D'En Rathenau no's posseïa cap notícia concreta; sí, un financier, un polític republicà, un que va anar a Gènova... Res. D'En Sánchez Toca se'n saben més coses. Però arribaren els diaris francesos, i aleshores sí, d'En Rathenau se va saber tot, vida, doctrines, carrera política, fins els presentiments de l'assassinat.

Un vell periodista, se lamentaa.

—Ja ho veuen. Els nostres diaris estan escrits per tota mena de gent, menys per periodistes.

Contra la fatalitat

En Gual, torna a desafiar als Déus. Volem dir que estrena, i estrena avui, que és divendres, dia fatídic, per a que el desafiament tingui més heroisme. Estrena, entre altres coses, unes escenes que's titulen així:

Simfonia d'un dia serè.

Al llegir-lo, un, imitant an els madrilenys, digué:

—*¡Que te crees tu eso!*

I agafa el paraigües... Agafarem tots els paraigües...

L'home del qual es parla

En López-Picó ha publicat un nou llibre. Es diu *L'home del qual es parla*. No porta el llibre nom d'autor a la portada ni a la portadeta, però el porta a cada ratlla del text. Ningú sinó En López-Picó podia escriure aquest llibre.

Encara que l'autor digui prudentment que sota de *L'home del qual es parla* hi posin llur nom aquells que hi tinguin dret, desseguida es veu que *L'home del qual es parla* és el propi López-Picó. La prudència de l'autor ha sigut tan fidel als desitgs de l'autor, que ha descobert per un costat lo que dissimulava per l'altre, revelant-nos així a l'autor tal com ell vol que ens l'imaginem.

Quedem en que En López-Picó és *L'home del qual es parla*... del qual es parla malament, diríem nosaltres. Perquè el cas d'aquest home és un misteri. Publica un llibre i no hi ha diari ni diariet, revista ni revisteta, que no li tributi els més incondicionals elogis. Fins se li ha dit príncep de la poesia catalana...

En canvi, no trobem ningú que de paraula estigui conforme amb els elogis escrits. Ja sabem el que dirà el poeta: Que els escrits resten i les paraules se les emporta el vent. Oh, devegades...

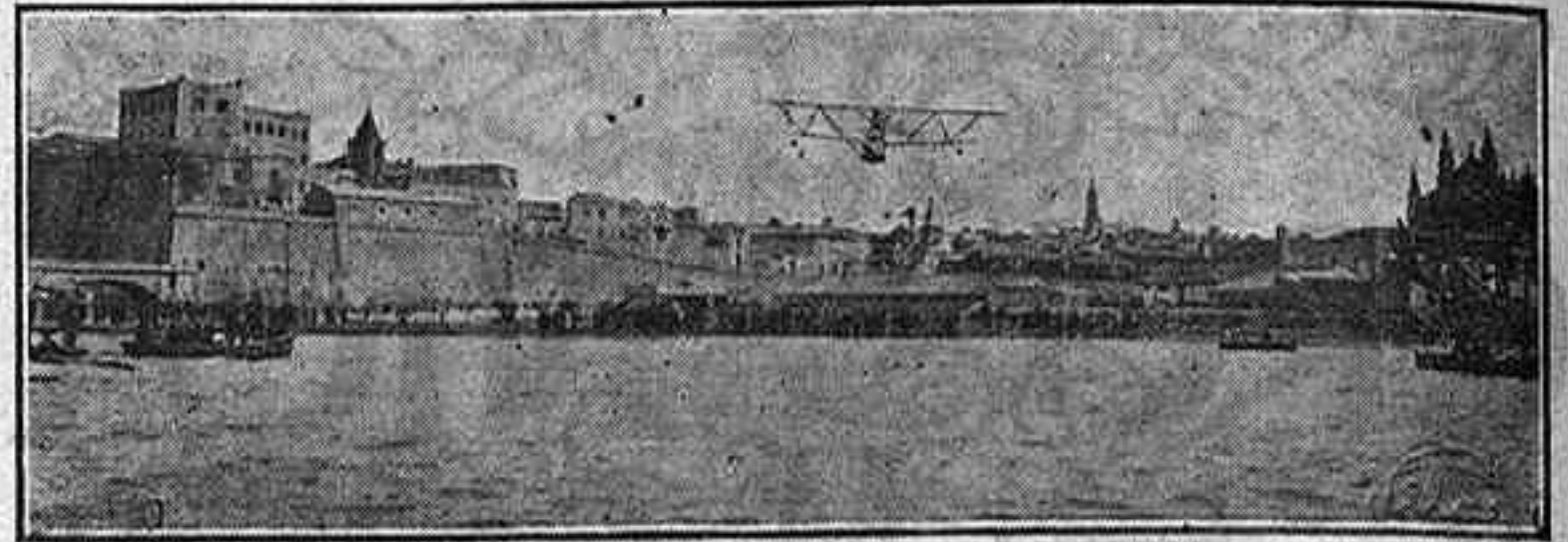
Es un misteri, aquest d'En López-Picó, que no hem pogut entendre mai.

Ara, com a final, si volguessim, podríem discutir l'originalitat del llibre. Però no ens extendrem sobre aquest punt. Direm només que un gran poeta català—En Carner, per més senyes—publicà, ja fa un cert temps, un article humorístic titulat *El poeta que s'ho treballa*. Dins d'aquell article petit, petit, ja hi havia tot *L'home del qual es parla*. És admirable el poder de síntesi i de plasmació que tenen els grans poetes!

El servei postal aeri Palma-Barcelona

Després de la tràgica mort d'En Colomer, havia quedat també com morta la qüestió del servei postal aeri entre Palma i Barcelona.

Però don Josep Tous i Ferrer, home tan actiu com

Arribada del hidroavió a Palma

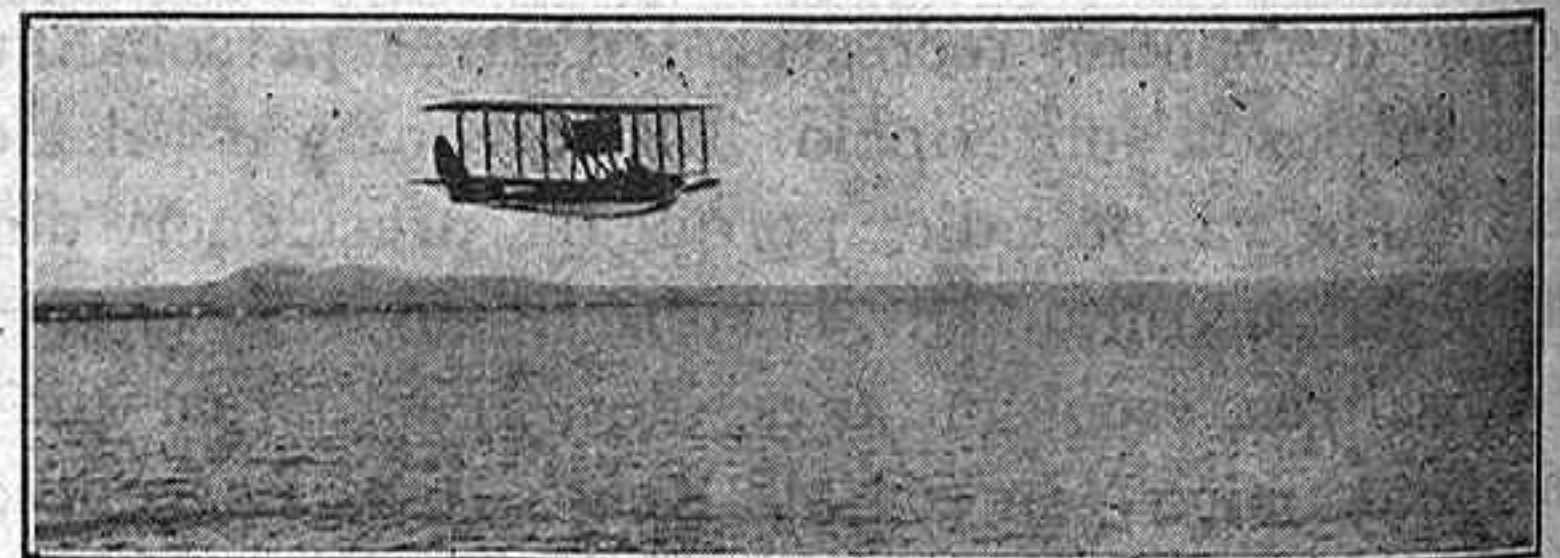
intel·ligent, a qui Mallorca deu molts serveis, ja que continuament es desvetlla per sa prosperitat, ha fet gestions a Madrid que han sigut coronades pel més falaguer dels èxits.

Tindrem doncs, definitivament, el servei postal aeri entre Palma i Barcelona, prestat per hidroavions. La companyia concessionària és la «Aero Marítima Mallorquina», societat anònima, amb capital exclusivament mallorquí i de la qual és Director-gerent don Josep Tous i Ferrer. La companyia comptarà amb quatre hidroplans tipu «Savoia, 16», amb motors de 300 cavalls i setis per a sis passatgers i amb tres hidroplans tipu «Machi, 18», amb motors de 175 cavalls i lloc per a tres passatgers.

La travessia es farà en una hora i vint minuts. Els pilots al servei de la companyia són els italians Pasaleva, Spada, Boseo i Tizzi i el català Ortors, tots molts experts.

El servei d'auxili el prestaran gasolineres situades en els ports de Sòller i de Barcelona. En els tres primers mesos de servei, els aparells només portaran correspondència, sortint de Palma a dos quarts de deu del matí, i de Barcelona a les tres de la tarda.

Segurament a primers d'octubre començarà el servei de passatgers, comptant llavors la companyia amb hidros de doble motor i casc metàl·lic per a poder

Cap a Barcelona

navegar en dies de mal temps. També llavors els aparells i les gasolineres estaran proveïts de la radiotelegrafia per a comunicar-se mutuament i comunicar amb terra durant el viatge.

Vaja, aquests mallorquins ho poden tot; sempre es surten amb la seva. Ja deia un que els coneix molt, que calia modificar allò que diem: *De llevant o de ponent, de la dona siguis parent*, en aquesta forma:

De ponent o de garbí,
siguis parent de mallorquí.

—Talleu-me els cabells!

(Un senyor s'impacienta)

—Ara un shampú!...

(Tres clients s'impacienten)

—Ara, vinga aigua!...

(Qui s'espera es desespera)

—Ara, un massatge!...

(Això ja és massa!)

—No correu; encara n hi ha per una estona.

(- Hem de pendre una decisió.)

—Del bany i de la fricció ja ens en cuidem nosaltres!

De la nit de Sant Joan

La vesprada de Sant Joan,
un barret molt elegant
En Joan, estrena;
i amb la que té relacions
compra coca de pinyons
car és *verbena*.

Amb la nòvia al seu costat
en el tramvia ha pujat
que va a les Planes,
perquè sap que van allí
els que's volen divertir
si en tenen ganes.

Aquella nit fa molt vent
a Les Planes; i la gent
prou s'arressera.

I van, plens, En Joanet
i nòvia, coca i barret
de polsaguera.

En Joanet tot contrariat
amb tristesa, s'ha exclamat:

—Quina *verbena*!

No poguent coca menjar
que la coca tota està
de terra plena.

Vent més fort vingué de dret
i li va aplanà el barret
contra una soca.

I la coca va volar
i el barret es va quedar
fet una coca.

Abans que finís la nit
En Joanet, ha decidit
no fer més l'asa.

I li ha dit al seu amor:

—Ai, noia, quina tristor:
tornem a casa.

I la nit de Sant Joan,
(una vesprada tan gran),
ja gens li xoca
al pobre d'En Joanet
que duu coca... per barret...
I no té coca.

PETRONI II

UNS QUE VAN RETRASSATS

—Noi, un gorro frigid...

—Potser sí que s'acosta la República i no veiem per on.

Nous impostos

En vista de l'èxit i aplaudiment que han merescut de l'opinió pública tots els tributs que li han fet l'honor de imposar-li, no serà estrany que en una de les properes sessions del nostre digníssim Ajuntament, se presenti la següent proposició:

«Per a fer fondos per a pagar als nous empleats que's nomenaran per a administrar els tributs que se citen, se crearan aquests nous impostos:

Ases.—Els propietaris dels burros que bramin pel carrer, pagaran per cada bram 10 pessetes.

Ocells.—En gàbia, anualment pagaran el cànon de 10 pessetes.

Banyes de mar.—Per cada quilo que pesi la persona o bèstia que'ls prengui, per tota la temporada, a raó de 1 pesseta.

Banyes de sol.—Per cada soleiada, 5 pessetes.

Bigotis.—Dels homes, perquè a les dones se'ls hi fa de franc, per cada pèl, 0'25 pessetes.

Estels.—Els que fan volar els nois, per cada metre de cordill, 0'25 pessetes.

Estornuts, erupcions, badalls.—Una multa per cada infracció, segons el soroll que facin, de 5 a 50 pessetes.

Gats.—Anualment, 7'50 pessetes.

Gates.—Anualment, 15 pessetes.

Gallines, coloms, ànecs i pollastres que no cantin.—Per cap, 5 pessetes.

Pollastres que cantin i moguin escàndol.—Segons l'hora, de 10 a 20 pessetes.

Embarassades.—Per a poder circular pel carrer, per cada mes d'estat, 5 pessetes.

Lloros.—Xerraires, 10 pessetes.

Lloros.—Que parlin en castellà, sofriran un recarrec de 5 pessetes.

Lloros.—Que només escolten, però no enraonen, o siguin muts, com que no amoinen a ningú, no pagaran res.

Mitges.—El parell, segons la transparència, de 1 a 9 pessetes.

Matrimonis ben avinguts. — Com que són molt escassos, ho pagaran car: 500 pessetes.

Parelles de promesos. — Les que vulguin anar de braçet pel carrer, 10 pessetes.

Parelles de promesos. — Les que surtin amb la sogra a passeig, 0'05 pessetes.»

I els ciutadans barcelonins són tan mansos... que aprovaran aquests impostos, els pagaran i esperaran que'ls en dictin de nous.

P. MAURÍ RIBAS

GLO-SARI

EL «CANTE JONDO»

S'ha acabat el concurs de *Cante Jondo* en la gran plaça de l'Alhambra.

Hi havia corresponsals de totes les terres que canten i no hi podia faltar el de L'ESQUELLA, que sempre s'ha estimat més les cançons que les empentes i les garrotades.

El *cante jondo*, segons alguns, vé de Rússia per via indirecta, o d'Egipte per via directa, i segons altres, entre els que'ns hi contem nosaltres, no se sap d'on vé ni on va a parar, per més que els músics moderns s'entretenen en esbrinar-ho, i tant i tant ho esbrinaren que potser s'arribarà a sapiguer, o quan menys a sospitar.

El concurs ha sigut a l'Alhambra, i si an això s'hi afegeix que va ésser en una nit d'estiu i que hi havia mil granadines, o bé amb *mantón*, o bé amb trajos romàntics, i que Granada es veia allí al fons com una visió moresca, d'una bellesa única an el món, es comprendrà que l'espectacle no podia ésser més romàntic, ni més bell, ni més admirable.

EN WEYLER S'EXPOSA

—Que li vindria bé de portar-me amb avió fins a Sant Quintí de Mediona?

A CASA LA CIUTAT

—Aquí no hi ha més guardiola que jo!

Això sí, d'ais i de gemecs no'n volgueu més. No hi havia cantador que no es planyés d'alguna cosa, amb cada crit i cada ai que feia entendre els murs de l'Alhambra. Un vell, sobre tot, que ha vingut a peu de tres o quatre províncies lluny, es planyia amb uns crits tan tristos, que ni donant-li el primer premi el varen poguer consolar.

—*Vengo del entierro...*—anava cantant.—*Vengo del entierro...*—repetia. I l'enterrament va ésser tan lluit, que tots vàrem plorar com un sol home, sense sapiguer a qui enterravem.

Això sí, la nit era tan clara, hi havia en el cel tantes estrelles, i lluna, i tantes lluminàries; hi havia a la terra tants ulls encesos; hi havia a l'Alhambra tal misteri, que, a pesar de l'entristiment, no'ns hauríem mogut d'aquell lloc. Era un *entierro*, el d'aquell vell, que de bona gana hauríem pres que hagués durat de set a vuit dies.

Després del cant, varen ballar les gitanes de l'Albaicín, i allò va ésser un ram de colors que van posar davant de l'Alcazaba. I vinguen més cants, i vinguen més gemecs, i *soleás*, i *cañas*, i *malagueñas*, fins que el dia va clarejar.

L'endemà, per tots els portals, per tots els patis i per tots els *carmens*, no se sentien més que ais i més ais. El *cante jondo* s'havia *enjundit* en l'ànima de totes les persones, i això era un plany general que també se'ns va encomanar, i vàrem gemegar lo mateix que els altres.

I vam aprendre aquestes coples:

Tengo un hermano minero

Que esha sangre por la boca.

En los brazos de mi madre

Eché la última gota.

Això de que la *eche*, i l'hagi *echada*, i havent-la *echada* la siga *echando*, no s'entén prou com pot succeir; però per poca sang, diguem-ne *jonda*, que la persona dugui a les venes—i nosaltres n'hi portem més de tres cullerades i mitja—no es pot sentir sense esgarrifança i que no es posin els cabells de punta.

Els que se'n van per a reposar

Però aquesta altra encara es més trista:

*Yo vi un municipal muerto
En una losa de mármol
Con la visera partida
Y el sable hecho a pedaxos
Del lobazo que tenía.*

Perquè encara que'l municipal s'hagués mort de agafar el seu *lobazo*, això de veure un home estirat en una *losa de mármol*, només ho havíem vist fins avui en tombes de bisbes i cavallers i amb un gos coniller als peus de la tal *losa*.

La copla fa meditar un xic en lo poc que som i lo poc que valem, però aquesta altra fa pensar en les injustícies socials que patim i que anirem patint si no canvien les circumstàncies.

*Todo el año trabajando
Y no me divierto un día.
Mientras que mi tío Gayetano
Too se lo gasta en bebida.*

Resumint que'l tal *cante jondo* no sabem, com diuen els entesos, si vé del rus o vé de l'India o si la India vé del *jondo*, no ho sabem tampoc. Si per aquest motiu el poble cantarà més que en els temps que correm, ja és un xic difícil, però lo que si sabem del cert és que les dues vetllades que varem passar al plà dels Algibes, d'aquesta meravellosa Alhambra, no s'esborrarà del cor mentre ens quedin senyals de vida.

XARAU

Quan sentim parlar tant de l'Exposició d'Indústries Elèctriques, se'ns acut preguntar: No seria interessant, per al públic, una exposició dels malgastos haguts?

I quan sentim parlar de la Tècnica de l'edificació preguntem: Que ens poden dir de la Tècnica de l'edificació uns senyors que en nou anys i un grapat de milions no han construït més que una barraca? No sigui que entenguin per construcció les *torres d'arròs* amb motllo i de *biscuit glacé* dels seus àpets.

Els que venen per a restablir-se

NOVEDADES

No hi ha variació an aquesta casa. Vinga represes i vinga èxits. Els dos més grossos han sigut *La Casa de la Troya* i *El orgullo de Albacete*, dues obres que són, en ells, dues creacions.

Dimarts s'estrenà el juguet còmic en dos actes *De lo vivo a lo pintado*, d'En Muñoz Seca i Pérez Fernández.

Degut a la insuperable interpretació, pot considerar-se un èxit.

ROMEA

Un altre èxit pot apuntar-se la companyia de la Bàrcena i En

Martínez Sierra, amb l'estrena de *Manolito Pamplinas*, d'En Josep Granada.

L'obra, malgrat i la favorable acceptació que tingué, no pot negar-se que adoleix de quiscun defecte, perdonable si es té en compte que's tracta de la primera obra de l'autor, en quin cas no se li pot regatejar l'aplaudiment.

Per a qui no's pot negar una censura és per al pintor escenògraf, que'ns pintà un decorat ultra-urbista, tan estrafet, que per a sentir còmodament la comèdia havíem d'apartar l'esguard de l'escenari, i és llàstima, perquè l'obra, en quant a direcció i interpretació, fou un prodigi.

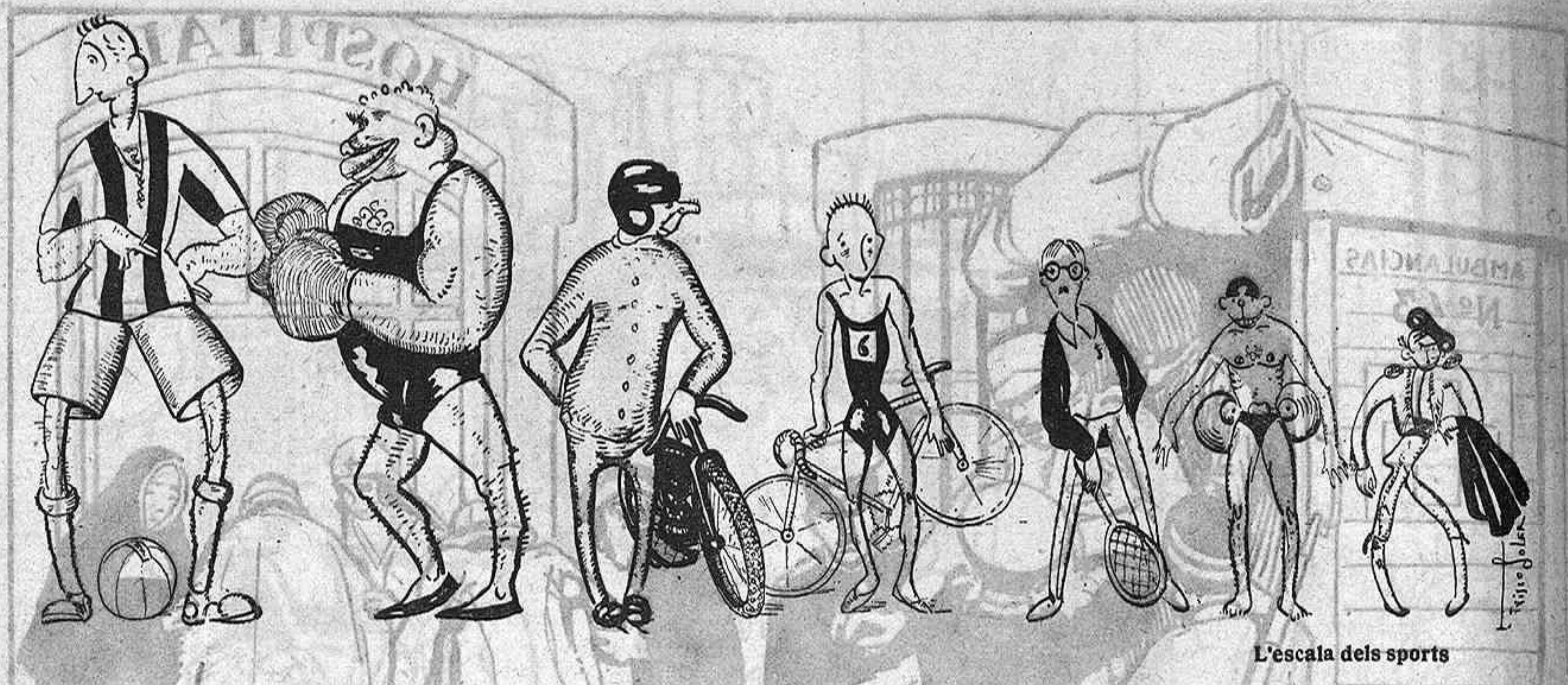
Diumenge per la nit es reestrenà *No te ofendas, Beatriz*.

Inútil dir que lo mateix Caterina Bàrcena que En Collado, deixaren a una alçària imponderable l'obra de l'Arniches.

Per a aviat s'anuncia l'estrena de *Carne a las fieras*, de la que'n tenim bones referències.

TIVOLI

Després de la sèrie de representacions donades d'*El Marqués de Chi-Lung*, la revetlla de Sant Joan va estrenar-se la comèdia *Nuestra novia*, de N'Antoni Paso, obtinguent intèrprets i autors un èxit falaguer.

L'escala dels sports

Dimarts tingué lloc el benefici de la primera actriu Na Mercè Pérez de Vargas.

Es posà en escena la comèdia *Primerose*, veritable creació de l'eminent actriu, cosa que confirmà el selecte públic reunit a la sala d'aquest bonic teatre amb la insistència de llurs aplaudiments.

Dijous es degué estrenar l'escenificació feta per Eduard Marquina de la novel·la d'En Blasco Ibáñez, *Los enemigos de la Mujer*. En parlarem.

GOYA

Dilluns va celebrar-se el benefici del celebrat primer actor i director Emili Thuillier.

S'estrenà la comèdia *La extraña aventura de Martín Pequet*, en la qual En Thuillier pogué lluir les seves condicions de gran actor, com sempre ha demostrat ésser.

Un ple i un èxit.

POLIORAMA

Ségueixen aguantant el programa amb l'èxit veritat *¡Que no lo sepa Bernandá!*, reforçant-lo aquests dies amb *Pipiola* i *¡Tío de mi vida!* No es pot negar que l'actuació d'aquesta companyia és un seguit d'èxits.

CÓMICO

Vinga *Arros en fesols i naps*, i fòra!

Després de les vegades que vé servint-se aquest plat, no's pot dubtar de l'èxit.

Un dia d'aquests estrena de *Que és gran Barcelona*.

ESPAÑOL

Ja no's pot demanar més de *Baixant de la Font del Gat* o *La Marieta de lull viu*, que fins l'última hora ha sigut la mateixa.

Dones així convenen al «Español» i a tot arreu!

ORFEÓ GRACIENC

Demà passat, la companyia Adrià-Claramunt, que amb tant d'èxit ha vingut actuant en aquesta entitat, es comiadarà del públic que tant l'ha favoregut amb la formosa obra de l'Angel Guimerà *La reina jove*.

Es ben segur que l'elenc en conjunt deixarà un bon record entre els assidus concurrents.

TEATRE DE LA COMEDIA

Per al dia 8 del mes que vé, s'anuncia an aquest bonic i cò-

mode teatre, la companyia que fins ara havia actuat al «Orfeó Gracienc», dirigida pels primers actors Adrià-Claramunt, figurant de primera actriu Na Pepeta Valero.

La primera funció serà dedicada a la memòria del malogrado autor de *La dona de gel*, En Ventura Rodríguez, representant-se aquesta bonica comèdia entre altres dues en un acte del mateix autor.

FUTBOL

Onze copes i bon profit.—En el camp dels «europeus» es varen disputar onze copes entre la Unió de Sans i els nois d'En Matas. El partit va ésser molt agitat, i ambdós bàndols varen lluitar amb fe, per a conquerir les copes. Els «europeus» varen guanyar per dos goals, fets per En Cros i l'altre el porter de Sans que va badar. Un cop acabat el partit varen acordar que En Pellicer signés el «rei de copes», i a En Julià comprar-li un jersei perquè li van estripar una mànega.

En Bordoy amb aquell jersei «semi» canari donà el cop. En Sancho, treballant més que un cobrador del inquilinat; En Franch no'ns convenç i En Bonet va estar tot el partit darrera de les Oliveres, i nosaltres, en el palco de la «prensa», premsats!

VELA

Durant el passat dissabte i diumenge, en el Reial Marítim, es correu la copa S. M. la Reina per a «iots», patronejats per senyoretas, i cregui'n que ens hi varem passar les hores com un llampec, puix les xamoses balandristes ens demostraren que són unes mestres amb això de conduir «naves». La Merceneta Pi, Maria Rosa Pons i l'Encarnació Mas, varen ésser les guanyadores.

CICLISME

En el velódrom de Badalona hi hagué carreres de bicicletes

amb força gent i ganes de «pencar» per part dels cicleros. Varen guanyar l'Espanol, En Llorenç i En Regnier i Rubio que varen fer les 200 voltes sense marejar-se.

BOXA

Poques noves tenim per ara, puix l'Elias s'ha tornat mut i no ens vol dir lo que pensa fer.

Per al dia 1 de juliol a l'«Espanol» s'anuncia una vetlla. En Gastón i En Valls es veuran les cares... amb els punys. Hi assistirem. El mateix dia, en el Velòdrom de Sans, En Joe Polo i En Dick Frenchy també es despentinaran. Es a dir, que inaugurarem el mes amb... clatellades.

Notus

On se demostra que l'home no pot viure sense la dona, ni la dona sense l'home, i on se demostra també el per què no poden viure plegats

ABANS

ELL.—Perdona el meu sentimentalisme, però en aquests moments se m'infla tant de goig el cor, que sembla estigui a punt de reventar.

ELLA.—Tant feliç et sents?

ELL.—Sí, molt. D'ençà que vaig tenir la sort de trobar-te, sols visc per a tu. M'ha alentat sempre l'es-

perança calentona de que arribés aquesta hora divina. Però tu, amb la teva perfídia, l'allargaves continuament. Hi havia instants en els que el meu cor deixava de batre: em semblava talment que anés a morir-me. Era horrible, però també diví.

ELLA.—Es pot creure tot això?

ELL.—Demana una prova; exigeix quelcom gegantesc, enorme, sobrehumà...

ELLA.—Perquè dubtar de les teves paraules? Em tens arraulida entre els teus braços; em dius que m'estimes, i això ja basta per a calmar les meves aprensions com també els meus remordiments. Per a tu, sóc un caprici més; per a mi, és sempre una cosa greu barrejar un home més en la meva vida. Ja ens passarà!

ELL.—No ho creguis! Jo no sé, però em sembla que l'amor és com la musica de Wagner, perquè sols podem saborejar llurs delícies al cap de molts cops de sentir-la. La primera vegada se m'escaparen moltes coses que avui em desperten els sentits, i, tancant els ulls, me sembla un somni paradisiac. Sols amb el temps s'arriba a l'unió completa dels cossos i de l'ànima, i ja veuràs que, com més dies passaran, més enllaçats ens sentirem. Deixa que t'admiri! Deixa que frueixi minuciosament aquest moment d'alta supremacia. Que n'ets de formosa, aquesta nit! Diga'm que no ens separarem mai. Anirem a Itàlia, visitarem Florència, Roma, Venècia... Conec a Sitges una torreta soleiada que és un niu veritable. La compraré i hi anirem a amagar la nostra ventura.

ELLA.—Et prohibeixo aquestes fantasies que't portarien a la ruïna.

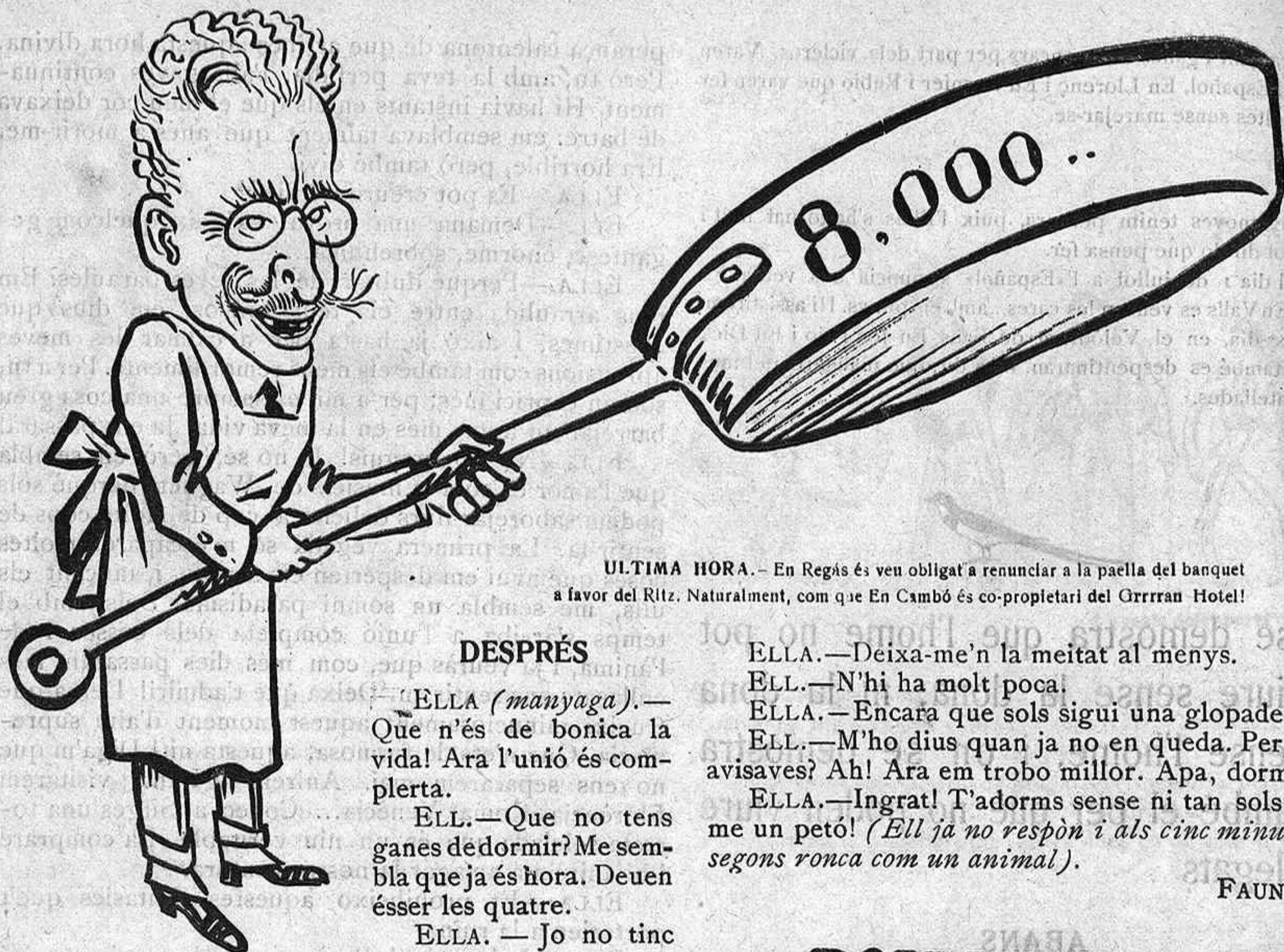
ELL.—A la ruïna! Però com vols que inverteixi millor la meva fortuna? La *nostra* fortuna, ja que lo meu és teu. Des de demà, vull assegurar-te una posició en absolut independenta. Aniré a veure el meu notari, perquè avui dia no se sap ço que pot arribar.

ELLA (*emocionada*).—Jo sols et demano que m'estimis molt...

LES ENGUNIES D'EN ZAMORA

—No m'estireu més; deixeu-me tranquil, que ja sé lo que he de fer.

ULTIMA HORA.— En Regàs és ven obligat a renunciar a la paella del banquet a favor del Ritz. Naturalment, com que En Cambó és co-propietari del Grrrran Hotel!

DESPRÉS

ELLA (*manyaga*).— Que n'és de bonica la vida! Ara l'unió és completa.

ELL.—Que no tens ganes de dormir? Me sembla que ja és hora. Deuen ésser les quatre.

ELLA.— Jo no tinc són. Tinc tantes coses per a dir-te! I si parlessim una mica del viatge?

ELL.—De quin viatge? Aquell que et proposava quan ens hem ficat al llit? No té interès... Com pots pensar, no és cosa que pot fer-se desseguida. Tinc els meus negocis, la meva família, i no es pot marxar així com així, sense dir res.

ELLA.—Doncs si no anem a Itàlia, podríem anar a la torreta de Sitges a amagar-hi els jorns de febra amorosa.

ELL.—Ah! Aquell forat de la carretera de Barcelona? És massa humit. Seria una mala adquisició.

ELLA.—No deies que era tan soleiada?

ELL.—Quan fa sol, però quan plou... En fi: tens moltes ganes d'enraonar i jo en tinc moltes de dormir.

ELLA.—Me'n faig càrrec, i més tenint de llevar-te dejorn per a anar a veure el teu notari.

ELL.—Què diable vols que hi vagi a fer, a cà'l notari?

ELLA.—Com que m'havies dit que volies assegurar-me el pervindre...

ELL.—Oh! Estàs disposada a no deixar-me aclucar els ulls? Ja saps que aquestes coses no s'arreglen tan depressa, i menys en circumstàncies com les actuals. Bona nit, reineta meva.

ELLA.—Perdona, però abans de dormir-te t'agrairia que recollissis la roba que penja pel teu cantó. Començo a tenir fret.

ELL.—No em facis moure, perquè em refredaria, acosta't i així m'escalfaràs a mi.

ELLA.—Doncs dona'm aquesta copa de llet que hi ha damunt de la tauleta. Sento una debilitat!

ELL.—Tens raó... ja no hi pensava. (*Agafa la copa i comença a beure*).

ELLA.—Deixa-me'n la meitat al menys.

ELL.—N'hi ha molt poca.

ELLA.—Encara que sols sigui una glopadeta.

ELL.—M'ho dius quan ja no en queda. Per què no avisaves? Ah! Ara em trobo millor. Apa, dorm!

ELLA.—Ingrat! T'adorms sense ni tan sols donar-me un petó! (*Ell ja no respon i als cinc minuts i deu segons ronca com un animal*).

FAUNE VELL

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

EN MIR FILARMÒNIC.—UN VALENCIANET BUNYOLS D'ISTIU

En Quimet Mir és el pintor més music que tenim: ningú com ell sap ensopegar les notes... de color, les seves pintures ara altament harmòniques, ara dissonants, resulten sempre musica celestial.

Mestre Homar, que ho és de debò en l'art de fer mobles vells i gran amic del nostre Quimet de Caldes, ha recollit en la seva botiga del carrer de la Canuda un grapat de notes d'En Mir, que donen bo de veure, per la traça amb la qual està ajustada la taca de color, sobresurtint les notes soleiades, perquè En Mir pinta sempre amb clau de sol.

Al costat dels apunts ràpids i nerviosos del gran impresionista s'hi poden veure dos poemes musicals pertanyents a dues èpoques distintes de la seva vida; *El torrent de Pareis*, ple de dolceses i de melodies i *El Moll del peix*, a Vilanova, d'una força i un realisme espeterrants, amb tot i haver sigut fet a cops de puny. D'això en dic jo pintar a tota orquestra.

Molt bé, Quimet, molt bé.

*
**

En Genaro Palau és un valencianet que pinta enlluernat pel sol de la seva terra i que sovint deixa les coses a mig fer, per culpa d'aquell enlluernament.

Això sí, els seus quadros tenen la llum i la força de València, i resulten agradables a la vista, tant pels temes escollits pel pintor (paisatges i jardins), com pel desembraç amb el qual estan pintats.

Sobresurten per la claror que els banya i l'encert del colorit el *Carrer del moro*, de Bunyol, d'allò més ben fet; el *Bodegó de les figues* i el *Jardí de les estàtues*, una mena de decoració del darrer acte del *Tenorio*, vista, però, sots l'esclat d'un migdia de juny.

No sé; em sembla que aquest valencianet farà carrera.

*
**

En Dalmau ha volgut tancar la temporada de les exposicions a les seves *Galeries*, amb una bunyolada d'istiu de les més recaragolades que havem vist, en la qual hi prenen part tots els *ismes* que infesten el camp català de l'art. Presideix la festa l'imponderable Sunyer, amb una pintura a l'oli i dues aquarel·les d'un infantilisme aplanador, i l'acompanyen uns quants artistes estrangers, segons sembla, els quals no fan pas gaire bon paper, al costat dels innovadors de la terra que ens exhibeixen els fruits migrats del seu ingeni més eixut que una llimona espremuda.

Jo no sé perquè En Dalmau
que sembla un moro de pau
i és una bella persona,
té tan ficat al magí
fè combregà a Barcelona
amb les rodes de molí,
que al seu local colecciona.

C. ARBÓ

NOVES

El Foment de la Sardana, de Badalona, ha publicat un hermós folletó anunciant el gran Aplec sardanístic que tindrà lloc el vinent dia 2 de juliol a la Font de les Monges, de Montalegre.

Retrats de Pep Ventura, Enric Morera i Antoni Botey il·lustren les seves pàgines. Hi és reproduït el «Glossari» que L'ESQUELLA publicà el 26 de maig d'aquest any dedicat an En Pep Ventura. Publica un escrit del mestre Millet sobre la sardana i conté el programa de les sardanes que's tocaran en dit Aplec, el qual promet ésser una festa hermosíssima, a la que no mancarà cap bon sardanista.

Hem rebut una lletra de Melilla que publiquem, convenientment extractada, perquè ens pendria massa espai:

«Sr. director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Molt ens plau dirigir-nos a vostè, perquè per medi del periòdic que tan admirablement dirigeix, pugui proporcionar-nos l'alivi de que tan dejuns estem des de que petjàrem les terres africanes.

Escassegem de noves i ens seria molt de nostre grat poguer entaular relació amb alguna senyora que tingués el gust de titular-se padrina de guerra i ens donés ànim per a vèncer les vicissituds que aquí en

campanya es passen. Els soldats firmants li restaran eternament agraiïts—Joan Fontdevila Ventura, Francesc Pujol Caral, Joan Rico Bou.

Senyes: 2.ª Companyia del Batalló Expedicionari de Badajoz, 73.—Xarquia-Xeruta (Tetuán).»

Recomanem els tres soldats a les nostres simpàtiques llegidores.

Hem rebut una fulla firmada per «Uns bons catalans», en la qual molts pares es queixen de la injustícia que s'ha infligit als seus fills, quotes dels batallons barcelonins i expedicionaris de Vergara i Artilleria de Muntanya, que han sigut posposats per dues vegades en l'ordre de repatriació. La fulla acaba així:

«Es fa necessari que nostres representants despertin a la realitat, que's donin compte de la deferència que's guarda per als batallons catalans, fent una interpel·lació al Govern traduïda en una petició de repatriació immediata d'aquells dos batallons, a lo que no es poden negar si, com no dubtem, volen respondre a la nostra confiança, al nom de català i de representant de nostre poble, de Catalunya.»

Més amunt diu la fulla:

«... remarcant com a cas singular el que Catalunya és la única regió de que s'ha fet una abstracció quant a la repatriació de les tropes peninsulars, se'ns acut preguntar al Govern si entén que és solament patrimoni dels catalans el patriotisme.»

Trobem molt just que els catalans es defensin, tant els pares dels soldats de quota com els dels pobres soldats que no són de quota, i per això publiquem aquesta reclamació.

FRUITA DEL TEMPS

—Altra vegada carabassal...

ESQUELLOTS

LA NICOLAU I EL TEATRE D'ART

Na Mercè Nicolau, la notable i hermosa actriu, prepara per al mes de juliol cinc vetllades de teatre d'art, que tindran lloc a l'Estudi Cirera de Gràcia. Hi pendran part el veterà i mestre Enric Giménez i la deliciosa Esperanceta Ortiz, la de la cara i la veu fresques.

Les obres seran totes estrangeres: noruegues, ingleses i que sé jo més. Per ara res de teatre nostre. Però diu que tot es fa en vistes a una vinent campanya de teatre català. Aquestes vetllades d'art en són només les olives, unes olives nòrdiques i britàniques. Sembla que les olives haurien d'ésser nostres, de la terra de les oliveres, precisament. Però al català se li reserva una campanya més llarga i més sòlida, segons sembla. Vulguin els Déus que sigui així i que el Mediterrà pugui tant o més que el mar del Nord.

Nosaltres, tot esperant, aplaudim la pensada de la Nicolau i el jove galant Comellès que la secunda. Per de prompte, els cartells, demés de la llista d'obres, totes de gran força i bellesa, ja ens han donat una cosa bona: el retrat de la Nicolau fet pel mestre Canals, que és una cosa dolça com un pressec madur.

De pintar-la nosaltres, a la Nicolau li hauriem posat la túnica i el casc de Minerva i la llança a la mà, que hagués semblat que anava a combatre per l'art mediterrani. Ara, encara que molt hermosa, sembla més aviat una *touriste*. Està clar que més ens estimem una *touriste* que una pagesa amb gandalla! Però més que una i altra ens estimarem una catalana tal com l'hem somniada nosaltres.

De totes maneres, bona sort i bons consellers!

En un gravat referent a la visita del Rei a Les Hurdes hi veiem: Uns quants senyors, un capellà, un pagès en mànega de camisa, però bastant aixerit, el Rei al mig del grup...

—Ah, això són Les Hurdes?—preguntà un ingenu—Em creia que eren una altra cosa!

Tothom es queixa del servei de telèfons. Els diaris barcelonins publiquen articles violents, inicien campanyes... Es parla d'un míting de protesta en el que hi prengui part tothom qui tingui queixes a formular sobre el deplorable servei telefònic. El senador don Joan Pich ha enviat un telegrama de protesta a Sánchez Guerra. Sánchez Guerra li ha contestat.

S'hi han ficat aquests dos? Així, rail Ara s'acabarà d'espatllar!

Respostes pagades

Joan Puig: Ja haurà vist que li hem publicat un dels seus dibuixos, retocat. Segueixi enviant.—Titus: Anirà, un poquet corretgit. Vostè pot fer coses —A. V. Sugrañes: Aprofito alguna cosa per *repics* i *esquellots*. Crec que vostè faria bé enviant petites notes així, que són un comentari satíric a l'actualitat. És un bon exercici per a desenrotllar l'agudesa d'un escriptor.—J. Aixalà: Se'ns van acumular tants escrits sobre la vinguda del Rei a Barcelona, que, no ens fou possible publicar el de vostè. Si envia alguna altra cosa, potser el podrem complaure. Rosa-Joaquim: Vostè és poeta, però té d'aprendre molt. Demés aquest gènere no fa per casa.

Bastons

Els millors, els més nous i els més forts

ELS REGALEM

si ens els demana, ben demanats, una noia maca

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial

NOTA.—Reserva absoluta

ESTOMAGO & INTESTINOS
GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-IVEROSIMILES

• **ARAGON 229**

BARCELONA.

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

TELÉFON NÚM 3332 A.

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4, tarda i a les 9 1/2 nit

Grandiós èxit de la simpàtica estrella **N I N O N**

Obra nueva del CABALLERO AUDAZ

Un hombre extraño

(NOVELA)

Un tomo

Pesetas 5

Novedad

Joaquín Belda

LOS CORREGIDOS

Novela

Un tomo

Ptas. 5

Nueva edición

A. de Hoyos y Vinent

Cuestión de ambiente

Un tomo

Ptas. 3

Acaba de publicarse

Ana Díaz

La imperfecta casada

(Avisos a las adúlteras)

Un tomo

Ptas: 5

R. SURIÑACH SENTIES

VISITAR ELS MALALTS I ELS PRESOS

POEMA DE CLINICA

(PETITES PROSES)

Un volum

Pessetes 2

V. J. Etienne de Jony

Las vestales de Afrodita

Un tomo, pesetas 5

W. Schræder-Devrient

Memorias secretas

de una

cantante alemana

Un tomo, pesetas 5

Cydnò de Mytilene

Las canciones lesbianas

Un tomo, pesetas 5

Demà dissabte, interessantíssim número de

La Campana de Gràcia

Informació gràfica dels atemptats d'Alemanya i d'Anglaterra

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

EL NOSTRE RUSIÑOL I EL «CANTE JONDO»

—Granada, ciutat brava,
que entre antigues i modernes
compta amb més de mil tavernes
i una sola llibreria.